ו: חמש עשרה נשים פרק ראשון יבמות

יכול יתיירא אדם מבית המקדש. גבי אכיו לא הולכין לומר כן דפסיקא שלא יסתחוה לו לשם אלהות אבל גבי המקדש אינטריך משום דהוי דבר שבקדושה מ"מ גבי אכיו שייך מורא שלא יבעיטנו אבל במקדש אין יכול למצות אלא בדומה כמו שמפרש והולך:

מושבות דכתב רחמנא למה לי.

והא דדרשינן בפ"ק דשבת (דף כ.) בכל מושבות אי אתה מבעיר אבל אתה מבעיר במדורת בית המוקד היינו משום דהוי ליה למכתב מושבות וכתיב מושבותיכם ומדלא כתיב לא תבערו (ב) לכם וכתב מושבות משמע דאתה לבדיכה ונסוף פ"ק דקידושין (דף לז: ושם) דקאמר מושבות דכתב רחמנא גבי שבת ל"ל סד"א הואיל ובענין דמועדות כתיב ליבעי בה קרוש ב"ד כמועדות לא מדלא תבערו אם בכל מושבותיכם קדרים אלא מקרא אחרינא דאמור אל הכהנים דכתיב שבת היא לה' בכל מושבותיכם דהתם קבא בעינא דמועד כתיב: (ג) **או** אינו אא"א **אפילו בשבת.** משום מה לי מומרא רבה מה לי מומרא זוטא הקשה ה"ר יהודה כהן היכא בעי לאוקמי רבי ישמעאל כר' יוסי דאמר הבערה לגלו יתה והא בפ"ק דשבת (דף יב: ושם) אמר דרבי ישמעאל קרא והטה ואמר לכשיבנה בהמ"ק אביא חטאת שמנה אלמא דהבערה יש כרת ועוד קשה דנהי נמי רבי יוסי היא מ"מ אי לאו לא תבערו הוי אמינא דמיתת ב"ד נמי דחיא שבת משום מה לי מומרא רבה כו' אע"ג דעבילת נשמה אב מלאכה הוא וא"כ כי כתב לא תבערו אעטריך נמי עליה באחות אשה דליכא סקילה דלא נימא מה לי מומרא כו' וי"ל דבלא"ה פריך שפיר טפי: **טעמא** דכתב רחמנא **לא תבערו הא** לאו הכי דחי. כסמוך מוכח דלא בעי למימר דאתא מדאינטריך לא תבערו לאסור מכלל דבעלמא דחי דמפרש דחי לאו לא תבערו ה"א דלדחי כמו בכלאים בצילית דמה לי מומרא רבה ומה לי מומרא זוטא ואינטריך לא תבערו לגופיה ואי"ת וכיון דלגופיה אינטריך אדרבה ילף מהכא דלא דחי דלא אמרינן מה לי מומרא רבה מה לי כו' וי"ל דלא מצי למילף אלא לאו שיש בו מיתה כמו בשבת דאיכא סקילה אבל לאו שיש בו כרת גרידא אתם אמרינן מה לי מומרא רבה מה לי מומרא זוטא וה"א דאתי אשה ולא לאו דמיתה כמו כלאו ומאומו דלהכי לא הוה מקשינן להו אהדדי א"נ השתא נמי מדאינטריך כדלעיל ואין מושם על מה אינו וכל סוגיא זו לא אתיא כר"ש דלר"ש אינטריך לא תבערו לאו דמיתה ב"ד אלא אפילו בשבת אבל אם לא תבערו אלא אפילו בשבת אינטריך לא תבערו לגופיה ואי"ת אינטריך לא תבערו לגופיה ואי"ת וכיון דלגופיה אינטריך אדרבה ילף מהכא דלא דחי דלא אמרינן מה לי מומרא רבה מה לי כו' וי"ל דלא מצי למילף אלא לאו שיש בו מיתה כמו בשבת דאיכא סקילה אבל לאו שיש בו כרת גרידא אתם אמרינן מה לי מומרא רבה מה לי מומרא זוטא ואם תאמר אם כן מאי אמרינן מה לי מומרא רבה מה לי מומרא זוטא הא אינו אלא אפילו בשבת ודחי ל"ת אלא משום דמיתי (פ) מק"ו וה"ק מה אני מקיים מחלליה מות יומת בשאר מלאכות חוץ ממיתת ב"ד אבל מיתת ב"ד דחיא שבת מק"ו ומה

לא משבת אתה מתיירא אלא ממי שהזהיר על השבת אף מורא האמורה במקדש [א]לא ממקדש אתה מתיירא אלא ממי שהזהיר על המקדש [ב]ואי זו היא מורא מקדש [ג]לא יכנס אדם בהר הבית במקלו במנעלו בפונדתו ובאבק שעל גבי רגליו ולא יעשנו קפנדריא ורקיקה מק"ו ואין לי אלא בזמן שבהמ"ק קיים [1]בזמן שאין בהמ"ק קיים מנין ת"ל [2]את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו מה שמירה האמורה בשבת לעולם אף מורא האמורה במקדש לעולם אלא סד"א תיתי מהבערה [ד]דתנא דבי רבי ישמעאל [2]לא תבערו אש בכל מושבותיכם מה ת"ל מה ת"ל [3]דרניא הבערה ללאו יצתה דברי ר' יוסי רבי נתן אומר לחלק ואמר רבא תנא מושבות קא קשיא ליה מושבות מה ת"ל מכדי שבת חובת הגוף היא וחובת הגוף נוהגת בין בארץ בין בח"ל מושבות דכתב רחמנא בשבת למה לי [ה]משום רבי ישמעאל אמר תלמיד אחד לפי שנאמר [3]וכי יהיה באיש חטא משפט מות והומת [4]שומע אני בין בחול בין בשבת ומה אני מקיים [4]מחלליה מות יומת בשאר מלאכות חוץ ממיתת ב"ד או אינו אלא אפילו מיתת ב"ד ומה אני מקיים והומת בחול ולא בשבת או אינו אלא אפילו בשבת ת"ל לא תבערו אש בכל מושבותיכם ולהלן הוא אומר [5]והיו אלה לכם לחוקת משפט לדורותיכם בכל מושבותיכם מה מושבות האמורים להלן בב"ד אף מושבות האמורים כאן בב"ד [ו]ואמר רחמנא לא תבערו מאי לאו רבי נתן היא דאמר לחלק יצתה וטעמא דכתב רחמנא לא תבערו הא לאו הכי דחי לא רבי יוסי ותיהוי נמי ר' יוסי אימר דאמר רבי יוסי הבערה ללאו יצתה הבערה גרידתא הבערה דב"ד בישול פתילה הוא וא"ר ששת [ז]מה לי בישול פתילה מה לי בישול סמנין אמר רב שימי בר אשי האי תנא לא משום דאתי עשה ודחי ל"ת אלא משום דמייתי (פ) מק"ו וה"ק מה אני מקיים מחלליה מות יומת בשאר מלאכות חוץ ממיתת ב"ד אבל מיתת ב"ד דחיא שבת מק"ו ומה

לא משבת אתה מתיירא. דלא כתיב ביה מורא: **פונדתו.** חרגקי שאחר בו מתניו: **קפנדריא.** לקצר הילוכו שלא לקיף ויכנס בפתח זה ויצא בשבגדו ולא לשם עבודה אלא לעשות עבירו: **מק"ו.** מפרש בברכות בפ' הרואה (דף סב:) מכי אין לנא אל שער המלך בלבוש שק [אסתר ד] שאינו מאוס ק"ו לרוח שהוא מאוס לפני הקב"ה: **מה ת"ל.** והלא כבר נאמר[ו] לא תעשה כל מלאכה **ללאו יצאתה.** לומר שאין חייבין עליה כרת וסקילה אלא לאו בעלמא: **לחלק.** שלא תאמר אינו חייב סקילה עד שיחלל שבת בכל מלאכות לכך יצאתה הבערה מן הכלל מלאכות שהיא אב מלאכה וחייב עליה כרת וסקילה בפני עצמה אף כל שהוא אב מלאכה כו': ה"ג **ואמר רבא כו': מושבותיכם.** בכל מקום שאתם יושבים אפילו במוצא לאחר: **תוכם הגוף היא.** ואינה תלויה בקרקע כבלאים וערלה ותרומות ומעשרות: **או אינו כו'.** לקמן (ז.) מפרש: **ויהו אלה לכם.** גבי מיתת ב"ד כתיב בפרשת רוצחים: ה"ג **מה מושבות האמורים להלן במיתת ב"ד הכתוב מדבר אף כאן בב"ד: מאי לאו ר' נתן היא.** דאמר הבערה אב מלאכה היא וכבית ומ"ה לא לאו דאשמועינן ה"א אתי עשה דוהומת ודחי ליה: **פתילה.** של אבר מתיך חוטרקה לתוך פיו ויולדת לתוך מעיו[ז], והאי בישול גמור הוא ואב מלאכה הוא דממשכן יליפינן ובישול סמנין היה במלאכת המשכן לצבע תכלת ותולעת שני: **אמר רב שימי האי הגא.** דאינטריך דנסיב לה קרא למיסר מיתת בית דין בשבת לאו משום דאי לא דאשמועינן ה"א דחיא משום טעמא דעשה דחי אלא משום דהוה מייתי ליה בקל וחומר דדחי שבת: לליתה

(א) ברמות נד., כ) סנהדרין לה:, ג) שם: סב. שבת ע. לקמן לג.; ד) מכילתא פרשה ויקהל, ה) [שבת קו. ע"ש], ו) [שמות כ:], ז) [סנהדרין נב.], ח) [וע"ע תוס' שבת ע. ד"ה הבערה וכו' ומש"ש בגיליון], ט) [וע' תוס' פסחים עח. ד"ה למשוטיו].

גליון הש"ס

גמ' שומע אני בין בחול בין בשבת. ע' פסחים ד' עה ע"א תד"ה למשוטיו:

הגהות הב"ח

(א) גמ' דמיתי ליה מק"ו וה"ק: (ב) תוס' ד"ה מושבות וכו' ומלא כתיב לא תבערו בכל גבולכם וכתב מושבות וכו' כמועדות לא דמלא תבערו אם: (ג) ד"ה (פ) אינו אלא וכו' אבל מומרא זוטא) אף"מ וכ"כ ס"מ נמתק זה והאי דקאמר כו' אינ' נסוף דעמודא ולי נראה דא"ל למתקו אלא כל דבר זה אינ' נסוף דעמוד: (ד) ד"ה לא ר' יוסי וכו' דשבת דחמיר. נ"כ כאן אינ' ד"ה לא אינו כי' כמתוב למעלה:

מוסף רש"י

בפונדתו. חגור אבל ומתנין בו מעות (ברכות נד.). לא תבערו אש כו' מה ת"ל. קס"ד דלהבערה קאמר מה ת"ל, אלא כתיב לא תעשה כל מלאכה, ופרכינן מה ת"ל אי לר' יוסי דלאו יצאת. מכלל שאר המלאכות, ליתר לך אתן בה כרת וסקילה אלא לאו בעלמא (סנהדרין לה: ובע"ז שם סב.): שהיה בכלל לא תעשה כל מלאכה, חזר והוציאו מכללו ופרט בה לאו בעלמה, ליתר לך שאינה כמיתת ב"ד כשאר מלאכות אלא כלאו זה לבדו (פסחים ה: וכע"ז שבת ע.), לחלק יצאת מן הכלל, ללמד על הכלל כולו יצא, אלא תאמר שאתן לכל המלאכות בכעלם אחת אינו חייב אלא אחת, לכך יצאת זו להקיש אליה את כל הכלל ולומר לך מה זו מיוחדת שהיא אב מלאכה וחייבין עליה בפני עצמה, שהרי הוציא עליה לאו בפני עצמה, אף כל שהיא אב מלאכה חייבין עליה בפני עצמה (סנהדרין לה: ובע"ז שם סב.), דכל דבר שהיה בכלל יצא מן הכלל ללמד, לא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא (שם ושבת ע.). **מושבות קא קשיא ליה.** לא תאמר מה ת"ל, ועלה קאמר מה ת"ל, כל היכא דכתיב מושבותיכם בא ללמד בכל מקום שאתם יושבין ולהכיא מוצא לאחר (סנהדרין לה:). **מכדי שבת חובת הגוף היא.** מיהא המוטלת על האדם ואינה מוטלת על הקרקע, כגון מצות שביעית, ולא על פירות קרקע, כגון ערלה וכלאים ותרומות ומעשרות, ותנן בפ"ק דקידושין (לה:) כל מצוה תלויה בארץ, כלומר על הקרקע ופירותיו, אינה נוהגת אלא בארץ, וכל שאינה תלויה בקרקע, אינ בארץ בין בחו"ל (שם). **שומע אני.** יהומת בין בחול בין בשבת (שם). **או אינו אלא אפילו בשבת.** אפילו בשבת אינו אלא אפילו בשבת ב"ד. כמשמע מיהא: **לא תבערו.** אפילו לשריפת מיתת ב"ד (שם). בישול פתילה. שהוא מדליק פתילה של אבר ומיתנה לתוך פיו ודרך בישול הוא זה וחייב על הבישול, שאינו מקלקל אבר בבישולו אלא מתקן ומוקף (שבת קו.).

מסורת הש"ס

(ל) ר"ה מ"ד ד"ה מקשינן לחומרא משמע קולא בדיכתא אחרימי דמשמע הא בעלמא דחי. וע"ל דקיים ליה דהכי נאמר הג"ר דמוסבותיכם ל"יסודה: אא"כ יוסי היא ומ"כ ל"ל עליה. ומ"ש ומי מוקמת לה כר' יוסי דקאמר הג"ר דמוסבותיכם לה' עי' כאן כתוס' ד"ה בעלמא.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com